

5. Tahtooko joku lokeroon?

Teemat: *suvaitsevaisuus, rasismien ja syrjinnän vastaisuus, yhdenvertaisuus*

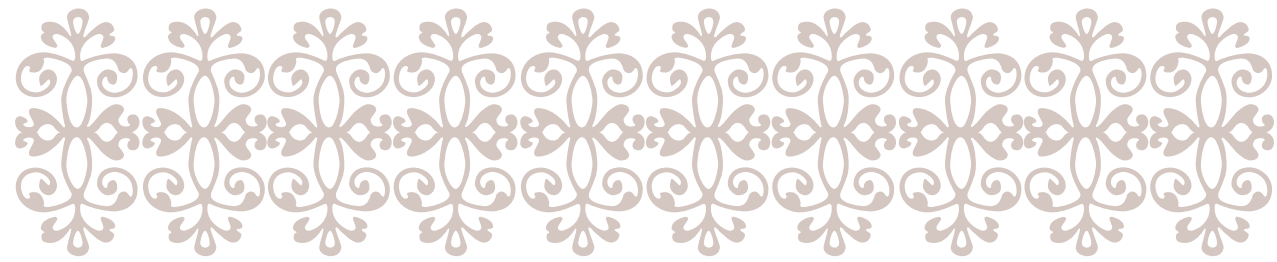
Kaksi noin 10-vuotiasta poikaa kävelee koulusta kotiin yhtä matkaa. Käynnissä on pieni kina jostain molemmille selvästi tärkeästä aiheesta. Lopulta toinen pojista tokaisee napakasti: "Ei sillä ole mitään väliä, onko ulkomaalainen, suomalainen vai suomenruotsalainen, niinku sä – ihmisiähän tässä kaikki ollaan!".

Poikien takana kulkeva aikuinen höristää korviaan: kuinka viisaita sanoja! Kunpa itsenkin muistaisin olla turhaan lokeroimatta ja arvostaa jokaista ihmistä ihmisenä, omana yksilönään, enkä kohdella häntä minkään ryhmän edustajana tai varsinkaan kokonaisen sivilisaation ilmentymänä. Joskus se on vaikeaa, koska lokeroiminen on niin helppoa - ja tyydyttävää. Lokeroiminen jäsentää maailmaa, tekee siitä ymmärrettävän ja hallittavan.

Mutta lokerossa on ahdasta ja epämukavaa. Lokero pakottaa tiettyyn muotoon, joka väärin todellisuutta. En minäkään halua, että minussa nähdään vain sukupuoleni, ikäni, koulutustasoni, ihonväriini, terveydentilani, etninen ryhmäni, varallisuuteni, kansallisuuteni tai muu yksittäinen piirre, joka loppujen lopuksi kertoo hyvin vähän siitä, minäkö olen ihmisenä. Enkä varsinkaan halua, että minut arvioidaan kokonaan itseni ulkopuolisilla mittareilla, kuten sillä, missä vanhempani ovat syntyneet tai sillä, mitä joku muu samaan kulttuuriin tai uskontokuntaan kuuluva on mahdollisesti sanonut tai tehnyt.

Rasismi on ruma sana. Ilmiönä rasismi on vielä rumempi. Se perustuu kokonaan kielteisiin asioihin - pelkoon, tietämättömyyteen ja järjettömään vihaan - ja aiheuttaa vain kielteisiä asioita: surun ohella lisää pelkoa ja lisää vihaa. Valtaväestö, vähemmistö, paikallinen ja maahanmuuttaja ovat loppujen lopuksi vain keksittyjä käsitteitä, joiden kaikkien takaa löytyy ihmisiä, ainutlaatuisia yksilöitä. Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ensimmäisessä artiklassa todetaan, että kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasa-arvoisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Koska ihmiset ovat yhdenvertaisia, jokainen, joka kyseenalaistaa toisen ihmisen arvon, kyseenalaistaa samalla myös oman arvonsa. Kielteisillä sanoillaan ja teoillaan rasisti paljastaa lopulta vain oman yksinkertaisuutensa.

Viime vuosien aikana rasismien rinnalle on noussut myös toinen samansuuntainen käsite, kulttuurirasismi. Kulttuurirasismi puhuu rotujen sijaan kulttuurien erilaisuudesta ja erilaisesta kehittyneisyydestä. Kulttuurirasistit uskovat, että kulttuurit ovat niin erilaisia,

että ne eivät voi elää rinnakkain, eikä monikulttuurisuuskaan näin ollen voi koskaan toteutua. Kulttuurirasistit ovat kuitenkin selkeästi väärässä, sillä eri kulttuurit elävät jo nyt lukuisissa eri paikoissa ympäri maailman läheisessä kosketuksessa toisiinsa siten, että vuorovaikutuksesta hyötyvät kaikki osapuolet. Yhteentörmäyksiä toki tulee välillä, mutta niiltä ei ole vielä onnistuttu täysin välttymään edes saman kulttuurin edustajien kesken. Yhteentörmäyksellä voi joskus olla myös myönteisiä seurauksia, jos ratkaisuja etsitään vastavuoroisen kunnioituksen ja yhteistyön hengessä.

Ennakkoluulot ovat varsinaisia kiusankappaleita. Ne saattavat istua hyvin tiukassa, vaikka niiden alkuperää olisi vaikea nimetä. Vanhassa sananlaskussa sanotaan, että luulo ei ole tiedon väärä.

Kyseenalaista ennakkoluulosi ja ylläty myönteisesti!